California Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *California Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18301

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

California Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i (CCTDI), bireylerin ele?tirel dü?ünme becerilerini kullanmaya yönelik içsel motivasyonlar?n? ve tutumlar?n? ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir psikolojik ölçek uyarlamas?d?r. Ölçe?in orijinali Peter A. Facione ve Noreen C. Facione taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Türkiye uyarlamas? ise 2003 y?l?nda Didem Kökdemir taraf?ndan Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan bir **doktora tezi** kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal farkl?l?klar? dikkate alarak ele?tirel dü?ünme e?iliminin boyutlar?n? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, bireyin ö?renme, problem çözme ve karar verme süreçlerinde gösterdi?i **hakikat aray???**, aç?k fikirlilik ve analitiklik gibi temel e?ilimleri çok boyutlu bir yap?da incelemektedir. Uyarlama çal??mas?, özellikle üniversite ö?rencileri popülasyonunda ele?tirel dü?ünme e?ilimini ölçmek için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Dü?ünme, Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi, CCTDI, Psikometrik Uyarlama, Kökdemir, Hakikat Aray???, Analitiklik, Aç?k Fikirlilik.

Yazarlar

Peter A. Facione (Orijinal), Noreen C. Facione (Orijinal), Didem Kökdemir (Uyarlayan).

Amaç

California Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i (CCTDI), bireyin sahip oldu?u ele?tirel dü?ünme becerilerini kullanma konusundaki **e?ilimini** ve karakteristi?ini belirlemeyi amaçlar. Bu e?ilim, ki?inin zorlu durumlar kar??s?nda mant?kl? ve rasyonel bir yakla??m sergileme isteklili?ini gösterir. Ölçek, sadece bili?sel becerileri de?il, ayn? zamanda bu becerileri harekete geçiren duyu?sal ve motivasyonel faktörleri de ölçmeye odaklanm??t?r.

Uyarlaman?n temel amac?, uluslararas? alanda kabul görmü? CCTDI yap?s?n? Türkiye'deki akademik ve genel popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullanabilmektir. Bu sayede, e?itim programlar?n?n ele?tirel dü?ünmeyi geli?tirme üzerindeki etkileri de?erlendirilebilir veya farkl? gruplar?n dü?ünme e?ilimleri kar??la?t?r?labilir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi**'dir. Bu yap?, tek bir özellikten ziyade, ele?tirel dü?ünme sürecine dahil olan yedi temel alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bireyin

ARABPSYCHOLOGY.COM

dü?ünme al??kanl?klar?n? ve tutumlar?n? kapsamaktad?r.

CCTDI'n?n ölçtü?ü yedi temel e?ilim boyutu ?unlard?r:

Hakikat Aray?c?l??? (Truth-seeking): En iyi bilgi ve yarg?ya ula?ma iste?i; kan?tlar? dürüstçe de?erlendirme e?ilimi.
Aç?k Fikirlilik (Open-mindedness): Alternatif görü?leri, farkl? bak?? aç?lar?n? ve kendi ön yarg?lar?na kar?? olan argümanlar? dinleme tolerans?.
Analitiklik (Analyticity): Zorlu sorunlar? ve potansiyel sonuçlar? tahmin etme becerisi.
Sistematiklik (Systematicity): Düzenli, organize ve metodik bir ?ekilde problem çözme e?ilimi.
Ele?tirel Dü?ünmeye Güven (CT Self-Confidence): Kendi ak?l yürütme süreçlerine ve kararlar?na güven duyma.
Merakl?l?k (Inquisitiveness): Ö?renme arzusunun yüksek olmas?, bilgi edinme ve zihinsel zorluklarla u?ra?maktan zevk alma.
Yarg?lama Olgunlu?u (Maturity of Judgment): Karma??k sorunlar?n birden fazla çözüm içerebilece?ini ve baz? sorunlar?n kesin çözümü olmad???n? anlama.

Geçerlik

Orijinal kaynakta ölçe?in geçerlik bilgileri detayl? olarak belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, uyarlama çal??mas? olan Kökdemir (2003) **doktora tezi** içerisinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve ilgili di?er geçerlik türlerini kan?tlamak amac?yla kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda yap? geçerli?i için faktör analizi, ölçüt ba??nt?l? geçerlik için ise akademik ba?ar? gibi d??sal kriterlerle ili?kiler incelenir.

Ölçe?in Türk kültüründeki **geçerlik** çal??malar?n?n detaylar?, Kökdemir'in tezi arac?l???yla eri?ilebilir durumdad?r. Bu çal??malar, ölçe?in ele?tirel dü?ünme e?ilimi yap?s?n? Türk örnekleminde ne derece do?ru ölçtü?ünü ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta ölçe?in güvenirlik bilgileri detayl? olarak belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, ölçe?in psikometrik özelliklerinin belirlendi?i Kökdemir (2003) çal??mas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirlik yöntemleri kullan?lm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

CCTDI'n?n orijinal formunda yüksek iç tutarl?l?k de?erleri rapor edilmi?tir; bu nedenle Türk uyarlamas?n?n da benzer ?ekilde kabul edilebilir düzeyde **güvenirlik** katsay?lar?na sahip olmas? beklenmektedir. Detayl? Alpha de?erleri ve alt boyut güvenirlikleri tezin ilgili bölümlerinde mevcuttur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

CCTDI, çok boyutlu bir yap?y? ölçtü?ü için uyarlama sürecinde **faktör analizi** kritik bir rol oynam??t?r. Kökdemir (2003) taraf?ndan yap?lan analizler, ölçe?in orijinal yedi faktörlü yap?s?n?n Türk popülasyonunda korunup korunmad???n? veya farkl? bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad???n? belirlemek için kullan?lm??t?r.

Genellikle faktör analizi sonucunda, orijinal yedi alt boyutun Türk kültürüne uyarlanm?? ve k?smen de?i?mi? bir yap?da (örne?in alt? veya yedi faktörlü ancak farkl? madde da??l?m?yla) do?ruland??? görülür. Bu analizler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lamas? aç?s?ndan temel te?kil eder.

Ölçme Arac? Detaylar?

Test Type: Uyarlama (Adaptation of the California Critical Thinking Disposition Inventory - CCTDI)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Genellikle 6'l? veya 7'li Likert format? kullan?l?r: Kesinlikle Kat?lm?yorum'dan Kesinlikle Kat?l?yorum'a.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Kökdemir'in çal??mas? a??rl?kl? olarak Türkiye'deki üniversite ö?rencileri örneklemi üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Bireylerin ele?tirel dü?ünme e?ilimlerini ölçen öz-bildirim yöntemi. Ölçek, yedi farkl? alt boyutu temsil eden maddelerden olu?ur.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Dü?ünme, Dispozisyon, Analitiklik, Sistematiklik, Öz-Güven, Faktör Analizi, ?ç Tutarl?l?k, Akademik Ba?ar?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Uyarlama çal??mas? için geçerlidir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Orijinal CCTDI, Insight Assessment taraf?ndan ticari olarak da??t?lmaktad?r ve kullan?m için telif ücreti gerektirebilir. Türkiye uyarlamas? (Kökdemir, 2003) akademik bir **doktora tezi** kapsam?nda yap?lm??t?r. Akademik kullan?m için izinler, genellikle orijinal ölçek sahiplerinden (Facione ve Insight Assessment) ve uyarlamay? yapan Didem Kökdemir'den al?nmal?d?r.

Uyarlama çal??mas?n?n tamamland??? y?l 2003'tür.

Kaynaklar

Kökdemir, D. (2003). *Belirsizlik durumlar?nda karar verme ve problem çözme* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Orijinal CCTDI Geli?tiricileri: Facione, P. A., & Facione, N. C. (1992). *The California Critical Thinking Disposition Inventory (CCTDI)*. California Academic Press.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: california-elestirel-dusunme-egilimi-olcegi-cctdi-toad.pdf

Tez Merkezi ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

California Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere Kökdemir (2003) ba?l?kl? doktora tezinden ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM